

KVINFO

BEKÆMPELSE AF SEXISME I KOMMUNALPOLITIK

– KVINFOS ANBEFALINGER

Bekæmpelse af sexismen i kommunalpolitik – KVINFOs anbefalinger

KVINFO har op til kommunalvalget 2021 foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmer af kommunalbestyrelser i Danmark. Resultaterne fremgår af rapporten *Køn og kultur i kommunalpolitik – en undersøgelse af kønnet forskelsbehandling og seksuel chikane i kommunalpolitik*.

Resultaterne tegner et billede af, at både tonen og omgangsformerne i kommunalbestyrelserne trænger til forandring. De peger på, at der ikke er tale om hverken enkeltpersoner eller enkeltstående handlinger, men at det er arbejdskulturen i kommunalbestyrelserne, der må sættes fokus på for at skabe et inkluderende politisk miljø, hvor alle har lige mulighed for at deltage.

Undersøgelsen peger også på, at kvinder er mere udsat end mænd, når vi spørger til forskellige oplevelser med forskelsbehandling på baggrund af køn, herunder seksuel chikane, i forbindelse med respondenternes kommunalpolitiske arbejde i denne valgperiode.

For eksempel svarer 33 % af de kvindelige respondenter og 6 % af de mandlige respondenter, at de én eller flere gange har fået uønskede eller nedværdigende kommentarer eller vittigheder om deres køn. 21 % af de kvindelige respondenter og 2 % af de mandlige respondenter svarer, at de én eller flere gange har fået kommentarer om, at de primært/udelukkende er blevet opstillet eller valgt på grund af deres køn. 23 % af de kvindelige respondenter og 12 % af de mandlige respondenter svarer, at de én eller flere gange har fået uønskede kommentarer eller vittigheder om deres krop eller udseende.

13 % af de kvindelige respondenter og 3 % af de mandlige respondenter svarer endvidere, at de én eller flere gange har oplevet uønskede fysiske berøringer. I de fleste tilfælde (38 %) er udøveren af de uønskede fysiske berøringer en kommunalbestyrelseskollega fra et andet parti end respondentens eget, mens det i knap hver fjerde tilfælde (24 %) er foregået under kommunalbestyrelsesmøder.

KVINFO opfordrer både ligestillingsministeren, kommunalbestyrelserne og de politiske partier til at tage undersøgelsens resultater alvorligt. Som en del af arbejdet hen imod en mere lige repræsentation i politik, bør der arbejdes målrettet med at komme både seksuel chikane og andre former for forskelsbehandling på baggrund af køn til livs.

KVINFO præsenterer her en række anbefalinger til arbejdet med at få en mere ligelig fordeling mellem mænd og kvinder i politik. Det gør vi dels med udgangspunkt i vores undersøgelse og dels vores generelle viden på området. Da kønsmæssig ligestilling i politik ikke kan løses af en enkelt aktør, retter vi anbefalingerne mod det, som vi ser som de centrale aktører på området:

- » Kommunalbestyrelserne.
- » De politiske partier, herunder lokalafdelingerne.
- » Ligestillingsministeren.

KVINFO anbefaler overordnet alle aktører, at der i arbejdet hen imod lige repræsentation i politik ikke blot tages udgangspunkt i, hvordan vi rekrutterer flere kvinder til politik. Det er afgørende også at have fokus på fastholdelse, på hvordan politiske miljøer bliver mere attraktive for alle, på hvilke barrierer der er for de kvinder, der allerede har engageret sig politisk, samt hvilke årsager der er til, at nogle falder fra og melder sig ud af politik.

ANBEFALINGER TIL KOMMUNALBESTYRELSENE

KVINFOS rapport *Køn og kultur i kommunalpolitik* peger på, at både kvindelige og mandlige kommunalbestyrelsesmedlemmer har haft uønskede eller ubehagelige oplevelser, der relaterer sig til deres køn. Det gælder i særlig grad de kvindelige medlemmer.

Undersøgelsen viser også, at den grænseoverskridende adfærd ikke udelukkende sker inden for de enkelte partier, men også sker på tværs af partiskel. For eksempel viser undersøgelsen, at respondenternes oplevelser med uønskede fysiske berøringer foregår på tværs af partiskel, og at de ofte foregår, når kommunalbestyrelserne er samlet til møde. Dette ligger i tråd med en tidligere undersøgelse fra Kommunernes Landsforening, der dels fandt, at kvinder var mere udsat end mænd, og dels at det i overvejende grad er andre kommunalpolitikere, der udsætter kolleger for det, som Kommunernes Landsforening klassificerer som seksuelt grænseoverskridende handlinger¹. Der er derfor alt mulig grund til at tage disse problemstillinger alvorligt i kommunalbestyrelserne.

På den baggrund anbefaler KVINFO, at man i de enkelte kommunalbestyrelser tager hul på arbejdet med at skabe en kultur, der forebygger og håndterer disse oplevelser.

KVINFO anbefaler, at kommunalbestyrelserne:

- » får foretaget en ekstern undersøgelse af det politiske miljø i den enkelte kommunalbestyrelse, herunder omfanget og karakteren af forskelsbehandling og seksuel chikane, og at undersøgelsens resultater anvendes til at identificere udfordringer og indsatsområder.
- » laver en trivselsmåling blandt samtlige kommunalvalgte én gang pr. valgperiode. Her bør der sættes fokus på det almene arbejdsmiljø i de enkelte kommunalbestyrelser, herunder blandt andet omgangstonen og seksuel chikane.
- » udarbejder procedurer for håndtering af grænseoverskridende adfærd, også på tværs af partiskel.
- » sætter fokus på kommunalbestyrelsernes interne normer og kultur gennem for eksempel workshops med ekstern facilitering, der belyser blinde vinkler og ubevidste bias.
- » udbreder kendskabet til arbejdet med forskelsbehandling og seksuel chikane til alle medlemmer, herunder hvordan kommunalbestyrelsen forebygger og håndterer forskelsbehandling og seksuel chikane.

ANBEFALINGER TIL DE POLITISKE PARTIER, HERUNDER LOKALAFDELINGERNE

Det er de politiske partier, der opstiller kandidater til kommunalvalg. KVINFO anbefaler overordnet, at partierne sætter fokus på ligestilling mellem køn i arbejdet med opstillinger til valg. Men arbejdet med ligestilling mellem køn bør også udbredes til andre dele af det interne arbejde i partierne og bør være fortløbende. Det kan for eksempel være i politiske

¹ Kommunernes Landsforening: *Sexisme i kommunalpolitik – forebyggelse og håndtering*, 2020.

debatter i lokalafdelingerne, hvor man kan sætte fokus på, at alle køn kommer til orde. Det skal her samtidig pointeres, at politiske partier som almennyttige foreninger også er omfattet af arbejdsmiljøloven, herunder reglerne om krænkende handlinger². Partierne har derfor et ansvar for at skabe et sikkert arbejdsmiljø i partiet. Det betyder, at partierne skal forebygge og håndtere krænkende handlinger i partiet.

På nuværende tidspunkt har flere politiske partier allerede fået foretaget interne undersøgelser af omfanget og karakteren af forskelsbehandling på baggrund af køn, herunder seksuel chikane. Partierne bør arbejde videre med at få resultaterne af undersøgelserne omsat til konkrete handlinger. Dette arbejde bør forankres centralt i et ledende organ, men det er afgørende, at arbejdet også udbredes til de enkelte partiforeninger, så initiativerne til kulturforandringerne også får lokal effekt.

KVINFO anbefaler, at de politiske partier:

- » udarbejder tydelige procedurer for, hvordan sager om forskelsbehandling og seksuel chikane håndteres centralt i partiet såvel som i lokalafdelingerne.
- » gør det tydeligt for alle valgte, medlemmer og ansatte, hvem i partiet og lokalafdelingerne der har det arbejdsmiljømæssige ansvar for håndtering af grænseoverskridende adfærd.
- » nedsætter et uvildigt organ, hvor man som medlem kan henvende sig, hvis man oplever forskelsbehandling og seksuel chikane. Med fordel kan der også implementeres lokale uvildige organer, men afgørende er det, at kendskabet til eksisterende organer udbredes til alle lokalafdelinger.
- » er i dialog med deres ungdomsforeninger om at sikre, at samarbejde og politisk og socialt samvær opleves trygt og respektfuldt af alle³.
- » udbreder kendskabet blandt alle valgte, medlemmer og ansatte til den individuelle vejledning og rådgivning, man kan få i Institut for Menneskerettigheders ligebehandlingsrådgivning, på Arbejdstilsynets hotline og på Kommunernes Landsforenings hotline.
- » laver trivselsmålinger i lokalafdelingerne, der indeholder spørgsmål om forskelsbehandling på baggrund af køn, herunder seksuel chikane.
- » samler systematisk op på folkevalgte, der fratræder deres poster, hvornår de gør det, og hvorfor de gør det. Dette kan for eksempel gøres gennem exitinterview. På baggrund heraf bør der laves opgørelser over kønsfordeling, alder, årsager til frafald mv. på de, der træder ud.

ANBEFALINGER TIL LIGESTILLINGSMINISTEREN

Ifølge ligestillingsloven er forskelsbehandling på baggrund af køn, herunder seksuel chikane, forbudt. Ligestillingsministeren har netop udgivet et inspirationsmateriale med råd til, hvordan vi får flere kvinder og mere diversitet i politik⁴. Ligestillingsministeren har således allerede udvist engagement i arbejdet med at sætte repræsentation i politik på dagsordenen. #MeToo har de senere år kastet lys over, at seksuel chikane i partierne er et udbredt problem. Ministerens inspirationsmateriale bør derfor suppleres med konkrete anbefalinger til, hvordan partierne kan adressere dette problem.

² Arbejdstilsynet: Arbejdsmiljøarbejde i almennyttige foreninger med frivilligt arbejde, 2016.

³ En del af partiernes unge kandidater til kommunalvalget er aktive i partiernes ungdomsforeninger.

⁴ Ligestillingsafdelingen, Beskæftigelsesministeriet: *Sådan får vi flere kvindelige politikere og diversitet i politik – veje til en bredere talentpulje i dansk politik*, 2021.

KVINFO anbefaler, at ligestillingsministeren:

- » igangsætter en undersøgelse af årsagerne til, at kvinder på tværs af de politiske partier forlader politik.
- » udarbejder et idékatalog, som med udgangspunkt i den nyeste viden på området giver konkrete forslag til, hvordan man kan komme forskelsbehandling på baggrund af køn, herunder seksuel chikane, til livs i partierne, kommunalbestyrelserne, regionsrådene og i Folketinget.
- » udbreder viden om, at forbud mod forskelsbehandling og seksuel chikane også gælder folkevalgte, tillidsvalgte og frivillige i partiorganisationer, herunder at alle kan henvende sig til Arbejdstilsynet og Institut for Menneskerettigheder og få rejst en sag ved Ligebehandlingsnævnet.

KVINFO

Christians Brygge 3
1219 København K

kvinfo.dk

Tlf: 33 13 50 88
E-mail: kvinfo@kvinfo.dk